

O vínu, kozách a jiných omylech

Boris Kolar

O vinu, kozah in drugih prevarah (Goga, 2023).

překlad Aleš Kozár

(11)

Malý Erwan při pohledu na osvětlený stůl pustil měkkou ruku biskupa Nikolaze. Neslyšel vyvádět kuchařského mistra ani funět vylekané kuchtíky, kteří běhali od hrnce k hrnci s pánvičkami řeřavých uhlíků. Erwan na okamžik zůstal stát před krásou prostřeného stolu a nechal na sebe dopadat bílé, nevinné světlo. Ozařovaly ho svazky stejných nebeských paprsků, jaké se rozlévaly po hrudích křepelek, rozložených kolem jatýrek mladých dropů, jazyčků podzimních dlasků a zimních brkoslavů. Se vztyčenou hlavou, lehce nakloněnou ke straně, takže bílé kadeře už padaly na ramena, s rozšířeným chřípím ještě dětského nosíku ve vytržení jako boží degustátor kráčel ke stolu. Ozářený a andělsky krásný tam zůstal stát, dokud blaženost vůní nepřekonají ještě vybranější chuti. Biskup Nikolaz mohl jen tiše sténat při pohledu na chlapce, kterému byla nakloněna přízeň boží milosti. Hryzal se do rtů, aby nenarušil božský výjev. Beze slova křičel, neovladatelné emoce ho přiváděly k šílenství. Nesnažil se je potlačit, jen je hříšně nechal přebíhat po břiše a dřevěnějších nohách, zatímco mu škrábaly a páraly nitro abdominu.

(...)

(32)

„Bud’ prokletý, Erwane z Plougouskantu! A na věčné časy nechť je proketo město Avinhon,“ syčela jako had a prskala jako rys. „Ty, jenž jsi za sebou zavřel těžká kostelní vrata, nemysli si, že mi unikneš. Ani ty, ani tvoje potomstvo. Budeš trpět, protože jsi mi vzal můj nicotný život, budeš trpět, protože ztratíš svůj největší poklad. Poklad, který ti byl přislíben a čekáš na něj, protože si myslíš, že je tvůj. Budeš se na něj dívat, budeš ho držet v rukou, ale nic ti z něj nezůstane. Tvé nenasytné rozkoše jsou zjevně pouhá marnivost a hamižnost tohoto města, které pod záminkou slibu světců staví most přes tuhle řeku, přes můj ledový hrob. Ale vězte, vy nenasytní mrchožrouti, kámen už nikdy nezůstane na kameni, tady na místě mé zkázy. Bud’ prokletý, Erwane z Plougouskantu, ty a...“

Kat pustil provaz a těžká klec zmizela v řece, ještě než vyděšený biskup mohl otevřít ústa a cokoli udělat. Biskupovi se udělalo špatně. Studený pot mu vyrazil na čele,

takže se sotva zachytil kamenného zábradlí mostu. Nepomodlil se otčenáš za hříšnou duši, ani nepožádal, aby jí bylo odpuštěno. Lidé viděli, jak velký spravedlivec dovrávorál do bezpečí nosítek. „Odneste mě pryč. Na co čekáte? Pryč! Odneste mě do sklepů,“ ozýval se jekot vyděšeného pána.

(...)

(41)

„Arzhure, vyzkoušej, co je v měchu, ať se dozvíme, proč náš drahý host vláčí jeho tíhu po svých cestách světem,“ přikázala hlasem, v němž biskup ke své velké hrůze slyšel, jak se sám Pekelníček posmívá jeho smutnému osudu. Proto bez odkladu podal měch, neboť Argantlowen nepochybně věděla o jeho neštěstí dřív, než se mu doopravdy stalo.

„Kozí chcanky,“ řekl lhostejně Arzhur a vyplivl mizerné víno. „A navíc ne moc dobré.“

Druidka se šikovně vyhnula měchu s vínem, aby ji nepostříkala ani kapka toho zatraceného pití. Potom mladíka pobídla, aby ho k velké nevoli už tak prostydlého biskupova doprovodu, vylil na oheň před dolmenem.

„Můj drahý Erwane, spadl jsi do notně hlubokých sraček, způsobil sis velké těžkosti. Vidím, že se ti záda křiví pod tíhou starostí. Z marnivého požitkářství a nezměrné žravosti utkaná nit, která váže duši k tvému tělu, se velmi ztenčila. Už nevěříš, že je ještě daleko den, kdy bude přetržena a duši vypustí do nebe, zatímco maso a sádlo se rozpadne a shnije v černé zemi. A co teď, ztracený nešťastníku, teď, kdy už nemáš čím poskytovat radost smyslům, které tak lační po laskominách? Čarodějka se zmocnila tvého vína z největších a nejlepších vinogradů v křesťanském světě. A jaká smůla, i život jsi jí vzal. Kam se uchýlíš, když máš v sudech místo ušlechtilé ambrózie, nápoje starých i nových bohů, pouhé kozí...“

(...)

(116)

V následující chvíli si Lissandri všiml poddaných sedláků, otce a syna, kteří v potu svých tváří po cestě tlačili káru. Loňská úroda byla chabá, proto byla sýpka prázdná ještě před žatvou. Vyprosili si pár měric obilí, aby aspoň do poloviny naplnili díži na káře. Lissandri pobídl koně, máchal karabáčem a křičel, ať se přece klidí z cesty, neboť jede významná patriarchova výprava. Ubozí nešťastníci v obavách odtlačili káru z cesty. Líné soukolí, které dosud brzdila špatně namazaná osa, pod cestou získalo sílu a rozhrkalo se po mírném úbočí. Ale jen k prvnímu většímu kameni, tam kára poskočila a převrátila se.

Událost, kvůli níž nešťastní sedláci lomili rukama a lezli po kamení, aby posbírali aspoň pár hrstí rozsypaného obilí, připadala kapitánu Lissandrimu tak legrační, že se rozesmál na celé kolo a plácal se do stehů. Cesta zabočila přes potok a řídký lesík, odkud se otevřel výhled na opevněné hradní zdi. Lissandri, naplněný novým nadšením, pozvedl meč a mocně pobídl kobyly. Ať i zvíře ví, že je toho dne bezpečně dovedl do cíle cesty.

(...)

(140)

„Nechť zdraví slouží velkému bánovi! Guslaři budou navěky zpívat ku slávě hrdiny, kterého zrodily bosenské hory. Vítejte u našich ohňů.“ Zaražené přichozí Svetovidův pozdrav a přivítání v měkkém, domácky znějícím jazyku rychle proměnilo v přívětivé hosty, kteří s radostí přenechali koně Budoranovi.

Odpověděl mu nejstarší z vyslanců: „Nechť Bůh žehná vám i vašim synům, že jste na žádost našich bratrů katarů prochodili půl světa. Jmenuji se Tešimir, jsem *děd* těch ctihodných hříšníků, hledám světlo na cestě, když temnota sestoupí na naše duše.“ Předal Svetovidovi listinu s pečeti bána Ninoslava. Na jejím pergamentu byla na znamení věrohodnosti napsána jména jeho vyslanců. Až po Tešimirově úkloně si vyslanci přisedli k ohni, dopřáli si víno s vodou, prosnou kaši, sýr a trochu zbytků vepře, který se ještě přede dvěma dny motal po hradním nádvoří. Jen *děd* si Svetovidovi stěžoval na jeho druhy, aniž by se dotkl vína a masa. „Podívej se na ně! Podívej, proboha, odvedl jsem špatnou práci. Těm ctnostným lidem nejsem ani příkladem, ani slovem jsem je nepřesvědčil, že prostopášný život není z vůle boží. Ve své hltavosti by i svatou knihu líbali umaštěnou pusou.“

(...)

(166)

Ugos víc než po ukojení zvědavosti toužil po rozmluvě s mlčenlivým přítelem.

„Ach, Uci, my Tročané v Čividadu nemáme přátele. Nevzpomínáš si, jak se na mě Lissandri díval v prvních dnech cesty? Jako bychom jim chodili loupit na usedlosti a krást dobytek. Uci, nenávidí nás, protože mají smrtelnou hrůzu z našich bohů. Ty není možné podplatit kostely, které víc než uctívání Hospodina stavějí na odív nadutost svých stavitelů a jejich lásku k penězům. Naši bohové nenaslouchají zpovědím vrahů a zbojníků, neslyší souzení hádavých žen a nevědí o odpustcích pro proradné zbohatlíky. Člověk z Čividadu má pocit bezmoci, jako by byl nahý a bosý, když se během strašlivé bouřky ocitne v našich

horách. Nemůže požádat o pomoc celé spousty ochránců, které si koupil na tržišti a má je uvázané kolem pasu. Ale nestará se o stříbrné feningy, ty už si k Tročanům cestu najdou. Kdyby mošnu svěřil poslu, který se vracel do údolí, ještě ten večer by ležel v křoví s podřezaným hrdlem. Ale jinak máme my Tročané mezi zuby raději proso a sýr než stříbrňáky.“

Ugosovi se ulevilo. Přítele už nehalil chlad, který ho pronásledoval od Budoranovy smrti.

(...)

(194)

„Samozřejmě, drahoušku, co horšího se může stát s úrodou, než že hrozny přezrají? Proto Saint-Émilion nikdo nebral vážně a nikdo taky nevěnoval pozornost tomu magickému cabernetu franc. Kam se dá nejsnáze schovat nejlepší víno, když ne mezi patoky!“

„Když mám říct své mínění, pak právě v tom vězí tvoje strašlivá genialita!“

Na Pierrette už byla trochu znát třetí sklenička „magického cabernetu franc“.

„Četla jsi velkého doktora Adonia Leviho. Že v tak velké věci podcení protivníka!“

„Protivnice!“

„Protivnice! A že se zblázní nadšením z vína. Nejlepšího na světě.“

„Jak by nešílel, když ochutnal nejlepší víno v celém křesťanském světě?!“

Pierrette in Chantalle vyprskly smíchy.

„Děsná sranda, holka! Jak se jen nafukoval. Kdyby ten člověk nebyl tak arogantní, bylo by mi ho dokonce líto! Nakonec byl dokonce rozhořčený a hrozně dotčený, protože jsi zapochybovala, že víno z našich vinohradů je opravdu nejlepší na světě.“

Zase se rozesmály. Pierrette oběma nalila ten falešný cabernet franc.